

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
23 juni 2022 (mondelinge uitspraak 21 juni 2022)

Zitting: 21 juni 2022 te Amersfoort
De mondelinge behandeling heeft via beeld -en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2022 – 045

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klacht:
Klager is het niet eens met de gedwongen opname.
Er is volgens klager geen sprake van een psychotische stoornis. Hij heeft alleen soms problemen met zijn karakter.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 16 juni 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 16 juni 2022 zijn aangeklaagden en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 16 juni 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting van 21 juni 2022.
- De commissie heeft van aangeklaagden geen schriftelijke reactie op de klachtmelding ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 21 juni 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagden en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op ... en heeft een psychiatrische voorgeschiedenis. Hij is sinds december 2015 in behandeling bij ... na een jarenlange (decennia) behandeling bij en in ... Klager is gediagnosticeerd met een bipolaire I stoornis, rapid cycling. Klager wordt op 3 juni 2022 met een lopende zorgmachtiging opgenomen vanwege oplopende problemen in zijn omgeving en

thuisituatie. Er is sprake van een manisch psychotische ontregeling na het staken van de medicatie.

Op 22 februari 2022 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht, een zorgmachtiging verleend tot en met 22 augustus 2022, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het opnemen in een accommodatie is toegewezen.

Op 3 juni 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 3 juni 2022 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 3 juni 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 3 juni 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 3 juni 2022 dat de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het beperken van de bewegingsvrijheid en het opnemen in een accommodatie in verband oplopende problemen in zijn omgeving en thuisituaties. Ernstig nadeel bestaat uit de op dit moment aanhoudende verbale uitpattingen, dreigende uitspraken en niet te kalmeren. Er is geen sprake van vrijwilligheid. Het gedrag van klager leidt als gevolg van een psychische stoornis tot ernstig nadeel. Verplichte zorg is het uiterste middel. Er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid, geen minder ingrijpende alternatieven die het beoogde effect hebben. Het verlenen van verplichte zorg is evenredig gelet op het doel en het is redelijkerwijs te verwachten dat de verplichte zorg effectief zal zijn.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het naar omstandigheden wel goed met hem gaat. Klager wil naar huis en hij is tegen de gedwongen opname. Hij vertelt dat hij in het verleden twee psychoses heeft gehad. Klager heeft lange tijd Lithium gebruikt, die hij heeft afgebouwd, omdat hij dit niet meer nodig vond.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat onlangs zijn klacht over de medicatie ongegrond is verklaard en dat hij dit niet snapt. Hij zegt dit wel geaccepteerd te hebben. Hij heeft een second opinion (SO) aangevraagd bij dhr. B., maar hij heeft hem niet gesproken. Ook vertelt hij vrijwillig naar de extra beveiligde kamer (EBK) te zijn gegaan en zich nauwelijks te hebben verweerd.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij dacht dat hij voor een uurtje naar Kastanjehof ging en dat hij geagiteerd was toen hij met een taxi naar Almere werd vervoerd. Het is volgens hem de omgekeerde wereld.

Gevraagd of klager zijn medicatie thuis zal nemen als zijn klacht gegrond zal worden verklaard antwoordt hij dat hij daartoe bereid is. Klager zegt snel overprikkeld te zijn en dat hij stress moet vermijden. Het contact met zijn ouders is nu goed, zij zien ook dat hij niet gek is.

Gevraagd hoe klager de problemen met zijn karakter beschrijft en wat hij daarvoor nodig heeft antwoordt klager dat hij, net als vader, een uitgesproken karakter heeft. Hij wil terug naar Amersfoort, naar zijn vertrouwde omgeving.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat het fijn is dat er nu naar hem wordt geluisterd. Hij is tevreden over hoe het gesprek verloopt. Hij zegt dat de persoonlijk begeleider die iedere week komt fantastisch is en dat ze in de kliniek prachtig werk leveren met teams die goed op elkaar zijn afgestemd. Hij is blij met het contact dat hij nu weer met zijn ouders heeft.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt hij dat in de zorgmachtiging is opgenomen dat opname pas aan de orde is als het ernstig nadeel niet meer kan worden afgewend met ambulant verplichte zorg en dat er geen sprake is van ernstig nadeel.

Klager herkent zich niet in de gestelde diagnose. Er is een SO aangevraagd. Klager ervaart stress in de kliniek en heeft thuis, met begeleiding van ..., minder prikkels. In de beslissingsbrief zijn de doelen niet uitgewerkt, wordt geen ernstig nadeel genoemd, zijn de rechtsbeginselen niet uitgewerkt en de brief is niet ondertekend. Tenslotte is de brief aangezegd door mw. B., psychiater, die geen zorgverantwoordelijke is.

5. Weerwoord van aangeklaagden op de klacht

Ter zitting hebben aangeklaagden verweer gevoerd; dit wordt hier onder samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. B. dat de beslissingsbrief bij opname is opgemaakt en mw. B. op dat moment de zorgverantwoordelijke. De commissie stelt het op prijs dat dhr. B. de huidige zorgverantwoordelijke, voor de hoorzitting wordt uitgenodigd, waarbij hij de inhoud van mw. B. volgt. De beslissingsbrief is niet ondertekend, dit is geen wettelijk vereiste.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. A. dat klager tweeëneenhalve week geleden is opgenomen omdat er in de thuissituatie sprake was van ernstig nadeel, verwaarlozing en een manische psychose door staking van de medicatie. Op de afdeling is er sprake van een manische psychose die zich uit in zijn wanen over bijvoorbeeld zijn relatie met prinses Klager heeft veel sturing nodig. Gedurende de opname is er kortstondig sprake geweest van een plaatsing in de EBK.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. A. dat hij nu in overleg is met ... voor terugplaatsing van klager. Dhr. B. vult aan dat hij klager eenmaal in de EBK heeft gezien. Hij zegt dat het absoluut de bedoeling is dat klager naar ... gaat als hij meewerkt en zijn medicatie inneemt. Het is op dit moment nog niet mogelijk omdat klager ambivalent is in het innemen van de medicatie.

Gevraagd naar het perspectief antwoordt dhr. A. dat de eerste stap de terugplaatsing is van klager naar zijn eigen regio is en die stap afhangt van de bereidheid tot het innemen van medicatie. Als klager goed is ingesteld op de medicatie en de werking effectief is, is vervolgens terugplaatsing en een terugkeer naar zijn eigen woning mogelijk.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de inhoud van de klachtmelding en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank op 22 februari 2022 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 22 februari 2022 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvgz.

Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat er geen sprake is van een manische psychose. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een psychische stoornis zoals bedoeld in de Wvvgz.

De commissie overweegt verder dat uit het dossier blijkt dat klager over een langere periode door diverse psychiaters en artsen is gezien en beoordeeld en dat in de bevindingen steeds is uitgegaan van de aanwezigheid van een psychiatrische stoornis.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken. Dat klager zeer recent een second opinion aan de behandelaren heeft gevraagd doet hier niet aan af.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. Art. 7:1 Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. De commissie is met aangeklaagde van oordeel dat er sprake is van een manische psychose. Er is op het moment van de opname sprake van een manisch psychotische decompensatie met grootheidswaan geluxeerd door het gebrek aan medicamenteuze onderhoudsdosering en een afwijzing op relationeel gebied. Een overplaatsing naar ... is op dat moment noodzakelijk gezien aanhoudende verbale uitpattingen, dreigende uitspraken en dat klager niet is te kalmeren.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels opname op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegron**d.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht over de opname: **ongegron**d

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. R. Mentjox, psychiater,
Mw. M.P. Bom - Bos, lid op voordracht van de Centrale Cliëntenraad.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.